

سوالات آزمون درسی: فارسی (۳)	پایه: دوازدهم	رشته: همه رشته‌ها	تاریخ آزمون: ۱۴۰۵/۰۳/۰۹
تعداد صفحه: ۷	مدت آزمون: ۱۰۰ دقیقه	ساعت شروع:	نام و نام خانوادگی:
دوره جمع‌بندی دستور زبان و آرایه‌های ادبی - فارسی (۳) - آزمون نهایی ۱۴۰۵ استاد: جناب آقای لمسه‌چی			
قلمرو زبانی (۷ نمره)			
۱	معنای واژه‌های مشخص شده را بنویسید. ■ از طرف خود و این آقایان، استدعای عاجزانه دارم بفرمایید همین‌طور این دوری را بر گردانند به اندرون. ■ خاطرات تلخ تنبیهاتی را که از او دیده بودم و ضربات چوبی را که از او خورده بودم، از صفحه ضمیرم یکباره محو کرد.	۰/۵	
۲	معادل معنایی واژه مشخص شده در بیت «دلم را داغ عشقی بر جبین نه/زبانم را بیانی آتشین ده» در کدام گزینه نیامده است؟ (۱) حاجی جلو می‌آید. پیشانی‌ام را می‌بوسد. دست‌هایم را توی دستش می‌گیرد و می‌گوید: «مؤمن خدا! ما که باشیم که شما را سر کار بگذاریم!» (۲) از آن همه زیبایی‌ها و لذت‌ها و نشئه‌های سرشار از شعر و خیال و عظمت و شکوه و ابدیت پر از قدس و چهره‌های پر از «ماورا» محروم‌تر می‌شدم. (۳) یکی از حضار که کباده شعر و ادب می‌کشید، چنان محظوظ گردیده بود که جلو رفته جبهه شاعر را بوسیده گفت: «ای والله! حقیقتاً استادی!»	۰/۲۵	
۳	معادل معنایی واژه مشخص شده در عبارت «گویی جامه‌ای بود که درزی ازل به قامت زیبای جناب ایشان دوخته است» در کدام گزینه آمده است؟ (۱) فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمرّدین بگسترند و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد. (۲) خاطر خیاط عقل گرچه بسی بخیه زد/هیچ قبایی ندوخت لایق بالای عشق	۰/۲۵	
۴	در متن زیر، تعداد نادرستی‌های املائی را بیان کرده و دومین آنها را اصلاح کنید. ■ مهلتش نداده، گفتم: «أَسْتَغْفِرُالله!» این حرف‌ها چیست؟ تو برادر کوچک من هستی. اصلاً امروز هم نمی‌گذارم از اینجا بروی. اَلَا اللهُ که امروز باید نهار را با ما صرف کنی.» گفت: «خودتان را بنزید به ناخوشی و بگویید طیب غدغن کرده؛ از تخت‌خواب پایین		

۰/۵	نیابید.» مهمان‌ها سخت در محضور گیر کرده و تکلیف خود را نمی‌دانند. سر همین میز آقایان دو ساعت تمام کارد و چنگال به دست، با یک خروار گوشت و پوست و بغولات و حبوبات در کشمکش و تلاش بوده‌اند.»	
۰/۲۵	املاي کدام گزینه صحیح است؟ (۱) قصه می‌گوید: /این برایش سخت آسان بود و ساده بود/ همچنان که می‌توانست او اگر می‌خواست /کان کمند شست خم خویشت بگشاید. (۲) آنگاه باز شکاری که شاهان او را روی شست می‌نشانند و با خویشتن به شکار می‌بردند، چنین گفت: (۳) اگر چشمم احیاناً تو چشمش می‌افتاد، با همان زبان بی‌زبانی نگاه، حقیقتش را کف دستش می‌گذاشتم؛ ولی شصتت خبردار شده بود و چشمش مدام روی میز می‌دوید.	۵
۱	در عبارت‌های زیر، در صورت وجود واژه هم‌آوا برای کلمه‌ای، هم‌آوای آن کلمه را بنویسید. ■ در آن آثنا، صدای زنگ تلفن از سرسرای عمارت بلند شد. ■ خویشت را دیدند سیمرغ تمام /بود خود سیمرغ، سی مرغ تمام ■ ولی آقاسهراب! به عربی اگر بخواهیم بگوییم شما دو نفر تیر بزید، یعنی مثنی، می‌شود... می‌شود «ارمیا». ■ خیلی تعجب کردم که با آن قد دراز، چه حقه‌ای به کار برده که لباس من این‌طور قالب بدنش درآمده است!	۶
۰/۲۵	در جمله زیر، املاي درست را از درون کمانک برگزینید. ■ «گویی حنجره‌اش دو (تنبوشه/طنبوشه) داشت؛ یکی برای بلعیدن لقمه و دیگری برای بیرون دادن حرف‌های قَلنبه.»	۷
۱	با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. صدهزاران سایه جاوید، تو گم‌شده بینی ز یک خورشید، تو چون نگه کردند آن سی مرغ زود بی‌شک این سی مرغ آن سیمرغ بود خویشت را دیدند سیمرغ تمام بود خود سیمرغ، سی مرغ تمام أ) جمله پایه در بیت دوم کدام جمله است؟ ب) ابیات را از نظر کاربرد نقش‌های تبعی بررسی کنید.	۸
	با توجه به متن زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. ■ دریغا! خاطره این آخرین روز درس (۱) همواره در دل من باقی خواهد ماند. تازه متوجه شدم که معلم لباس ژنده معمول هر روز (۲) را بر تن ندارد و به جای آن،	۹

۱	لباسی را که جز در روز توزیعِ جوایز یا در هنگامی که بازرسی به مدرسه می‌آمد نمی‌پوشید بر تن کرده است. أ) در گروه اسمی (۱)، انواع وابسته و وابسته را تعیین کنید. ب) نمودار گروه اسمی (۲) را رسم کنید.	
۱	در هر شعر، مورد مشخص شده را بنویسید. أ) «کرامت کن درونی دردپرورد/دلی در وی درون درد و برون درد» (تعداد مفعول) ب) «یک قصه بیش نیست غم عشق، وین عجب/کز هر زبان که می‌شنوم، نامکرر است» (تعداد مسند) ج) «عشق من! خنده تو/در تاریک‌ترین لحظه‌ها می‌شکفتد/و اگر دیدی، به ناگاه/خون من بر سنگ‌فرش خیابان جاری است/بخند؛ زیرا خنده تو/برای دستان من/شمشیری است آخته» (تعداد حروف ربط هم‌پایه‌ساز) (تعداد حروف ربط وابسته‌ساز) [به ترتیب]	۱۰
۱	با توجه به شعر زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. ■ «و در بهاران، عشق من!/خنده‌ات را می‌خواهم/چون گلی که در انتظارش بودم./گل آبی، گل سرخ کشورم که مرا می‌خواند.» أ) جمله‌ای برابر الگوی «نهاد+مفعول+متمم+فعل» بیابید. ب) «ان» در کدام کاربرد به کار رفته است؟ ج) متمم به کار رفته از چه نوع است؟ د) تعداد جمله‌ها را بنویسید.	۱۱
قلمرو ادبی (۵ نمره)		
	با توجه به شعر زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. بیدار شود ز خوابِ نوشین دیباچه‌ی خاطراتِ شیرین ای دوست! مرا به خاطر آور! هر سال چو نوبهارِ خرم تا باز کند به روی عالم از لاله دهد به سبزه زیور	۱۲

۱	أ) وجه شبه در تشبیه اول کدام است؟ (در صورت حذف رکن، کلمه «محذوف» قید شود). ب) کاربرد «استعاره» را در این ابیات توضیح دهید.											
۱/۲۵	در هر عبارت، مورد مشخص شده را بنویسید. أ) این سرمشق‌ها که به گوشه میزهای تحریر ما آویزان بود، چنان می‌نمود که گویی در چهار گوشه اتاق، درفشِ مَلّی ما را به اهتزاز درآورده باشند. (تعداد ادات تشبیه) ب) نان را از من بگیر، اگر می‌خواهی، / هوا را از من بگیر، اَمّا / خنده‌ات را نه. / گل سرخ را از من بگیر / سوسنی را که می‌کاری / خنده‌ات که رها می‌شود / و پروازکنان در آسمان مرا می‌جوید / تمامی درهای زندگی را / به رویم می‌گشاید. (تعداد مجاز) (تعداد استعاره) ج) چاه چونان ژرفی و پهنایش بی‌شرمیش ناباور / و غم‌انگیز و شگفت‌آور (نوع تشبیه) (نوع استعاره)	۱۳										
۰/۵	با توجه به بیت «چشم بگشا به گُلستان و ببین / جلوه آب صاف در گل و خار»، موارد مشخص شده را بیابید. أ) بیت فوق را از نظر کاربرد «نماد» تحلیل کنید. ب) کدام واژه(ها) در این بیت معنای مجازی دارند؟ آن معانی را بنویسید.	۱۴										
	در جدول زیر، عبارات ستون (الف) را به آرایه مناسب از ستون (ب) پیوند دهید. (یک آرایه از ستون (ب) اضافی است). <table border="1" data-bbox="341 1574 1278 2027"> <thead> <tr> <th data-bbox="341 1574 628 1630">(ب)</th> <th data-bbox="628 1574 1278 1630">(الف)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="341 1630 628 1742">نماد</td> <td data-bbox="628 1630 1278 1742">آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد</td> </tr> <tr> <td data-bbox="341 1742 628 1854">استعاره پنهان</td> <td data-bbox="628 1742 1278 1854">آسمان کوبیر، این نخلستان خاموش که هر گاه مشت خونین و بی‌تابِ قلبم را در زیر باران‌های غیبی سکوتش می‌گیرم</td> </tr> <tr> <td data-bbox="341 1854 628 1966">تشبیه بلیغ اضافی</td> <td data-bbox="628 1854 1278 1966">چو از شمعی رسد پروانه را نور در آید پَرزنان پروانه از دور</td> </tr> <tr> <td data-bbox="341 1966 628 2027">تشبیه بلیغ بدلی</td> <td data-bbox="628 1966 1278 2027">زین بی‌خردان سقله بستان</td> </tr> </tbody> </table>	(ب)	(الف)	نماد	آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد	استعاره پنهان	آسمان کوبیر، این نخلستان خاموش که هر گاه مشت خونین و بی‌تابِ قلبم را در زیر باران‌های غیبی سکوتش می‌گیرم	تشبیه بلیغ اضافی	چو از شمعی رسد پروانه را نور در آید پَرزنان پروانه از دور	تشبیه بلیغ بدلی	زین بی‌خردان سقله بستان	۱۵
(ب)	(الف)											
نماد	آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد											
استعاره پنهان	آسمان کوبیر، این نخلستان خاموش که هر گاه مشت خونین و بی‌تابِ قلبم را در زیر باران‌های غیبی سکوتش می‌گیرم											
تشبیه بلیغ اضافی	چو از شمعی رسد پروانه را نور در آید پَرزنان پروانه از دور											
تشبیه بلیغ بدلی	زین بی‌خردان سقله بستان											

	داد دل مردم خردمند	۱
	عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف که «ما عبدناک حق عبادتک».	
۱۶	نادرستی‌ها را در فهرست نویسندگان آثار اصلاح کنید. (۱) هوا را از من بگیر، خنده‌ات را نه: پابلو نرودا/غزلواره‌ها: ویلیام شکسپیر/قصه‌های دوشنبه: عبدالحسین زرین کوب (۲) کباب غاز: سیدمحمدعلی جمالزاده/سندبادنامه: یوهان کریستف فریدریش شیلر/ارمیا: رضا امیرخانی	۰/۵
۱۷	کدام اثر «ترجمه‌ای» نیست؟ (۱) غزلواره‌ها (۲) سندبادنامه (۳) قصه‌های دوشنبه (۴) هوا را از من بگیر، خنده‌ات را نه	۰/۲۵
۱۸	موارد خواسته‌شده را بنویسید. (۱) نویسنده کتاب «منطق الطیر»: (۲) اثری از «ظهیری سمرقندی»:	۰/۵
قلمرو فکری (۸ نمره)		
۱۹	هریک از مصراع‌های زیر بر کدام وادی عرفانی <u>می‌توانند</u> دلالت کنند؟ أ) در این مقام، طَرَبْ بى تَعَب نخواهد دید ب) نیست از فرسنگ آن آگاه کس	۰/۵
۲۰	با توجه به ابیات زیر، مراد از «پیر خردمند» کیست؟ چه خوش فرمود آن پیر خردمند و زین خوش تر نباشد در جهان پند اگر خونین‌دلی از جور ایام لب خندان بیاور چون لب جام	۰/۲۵
۲۱	با توجه به شعر زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. ■ «و در بهاران، عشق من!/خنده‌ات را می‌خواهم/چون گلی که در انتظارش بودم./گل آبی، گل سرخ کشورم که مرا می‌خواند.»	

۰/۵	أ) شاعر علاقه خود به محبوبش را به چه امری پیوند زده است؟ ب) شاعر اهل کدام کشور است؟	
۰/۲۵	بر اساس شعر زیر، یکی از ویژگی‌های «عشق جاودانی» را برشمارید. «این گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند و نه توجهی به گردوغبار و جراحات پیری دارد و نه اهمیتی به چین‌وشکن‌های ناگزیر سالخوردگی می‌دهد، بلکه همواره عشق قدیم را موضوع صحیفه شعر خود می‌گرداند و نخستین احساس عشق را در جایی می‌جوید که خود در آنجا به دنیا آمده است، همانجا که شاید اینک دست زمان و صورت ظاهرش، مرده نشانش بدهند.»	۲۲
۰/۵	در متن زیر، منظور نویسنده از عبارت‌های مشخص شده چیست؟ ■ «گفت: «تنها همان رتبه‌های بالا را <u>وعده بگیر</u> و مابقی را نقداً خط بکش و بگذار <u>سماق</u> <u>بمکند.</u>»»	۲۳
۰/۵	مفهوم مشترک عبارت‌های زیر را بیابید. أ) یک بار دیگر به کلام بلندپایه «از ماست که بر ماست» ایمان آوردم و پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم، دیگر پیرامون ترفیع رتبه نگردم. ب) گلّه ما را گله از گُـرگ نیست/ کاین همه بیداد شبان می‌کند	۲۴
۰/۲۵	مفهوم کنایی عبارت زیر چیست؟ ■ «آقامصطفی چی چی فرمودید؟! <u>یک دفعه زدی کانال دو!</u> ارمیاجان، ترجمه کن ببینم.»	۲۵
۰/۵	منظور از بخش‌های مشخص شده، کدام وادی‌های عرفانی است؟ ■ «مرغان از این همه سختی وحشت کردند. برخی در <u>همان نخستین منزل</u> از پای درآمدند و بسیاری در <u>دومین منزل</u>، به زاری زار جان سپردند، اما آنان که همّت یارشان بود، پیش‌تر می‌رفتند. روزگار سفر سخت دراز شد.»	۲۶
۰/۵	مفهوم مشترک دو بیت زیر چیست؟ ۱) نی حدیث راه پر خون می‌کند/ قصه‌های عشق مجنون می‌کند ۲) شیرمردی باید این ره را شگرف/ زان که ره دور است و دریا ژرف ژرف	۲۷
۰/۲۵	مفهوم کدام بیت با متن زیر در مناسبت است؟! ■ «ارمیا خنده‌اش را خورد. آرام سری تکان داد: - حق با مصطفاست؛ ﴿وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ﴾ یعنی وقتی تو تیر می‌زنی، این تو نیستی که تیر می‌زنی؛ بلکه خود خداست! ۱) آنچه خدا خواست همان می‌شود/ وانچه دلت خواست نه آن می‌شود ۲) ز یزدان دان نه از آرکان، که کوتاه دیدگی باشد/ که خطی کز خرد خیزد تو آن را از بنان بینی	۲۸

۴	معنای عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. أ) یکی از حضار که کباده شعر و ادب می کشید چنان محظوظ گردیده بود که جلو رفته جبهه شاعر را بوسید. ب) تا آخر الأمر بر آن قرار گرفت که هر کدام از ایشان به زاد بیشتر، بدین گرده خوردن اولی تر. ج) خنده تو در پاییز / در کناره دریا / موج کف آلوده اش را / باید بر فرازد د) گل سرخ را از من مگیر / سوسنی را که می کاری	۲۹
۴	معنای ابیات زیر را به نثر روان بنویسید. أ) به سوزی ده کلامم را روایی / کزان گرمی کند آتش گدایی ب) اولاً تجرید شو از هرچه هست / وانگهی از خود بشو یکبار دست ج) هر که داند گفت با خورشید راز / کی تواند ماند با یک ذره باز؟ د) ز نیرنگ هوا و از فریب آز خاقانی / دلت خلد است خالی ساز از طاووس و شیطانش	۳۰
۲۰	نمره: از «بیست»	

